ሾፌሩን ባታውቁትና ተመሳሳይ ነገር ቢላችሁ ምላሻችሁ፣ የተለየ ይሆን ነበርን? መልሱ ቀላል ነው። አሽከርካሪዋ እናታችሁ ስትሆን ያልፈራችሁት እሷን ስለምታምኗት ነው። ምንም እንኳን መንገዱን ባታውቁትና ተሽከርካሪው በእናንተ ቁጥጥር ሥር ባይሆንም ለእናታችሁና ለድርጊቷ አወንታዊ አስተያየት አላችሁ። "ይህ ሑስኑ ዞን" ይሰኛል። እሷ ትጎዳናለች ብላችሁ አትጠረጥሩም። ገደል ውስጥ ጥላችሁ እንደማትመጣ እርግጠኞች ናችሁ። እንዴት እንደምታሳካው ባታውቁም ድርጊቷ ለእናንተ የተሻለውን ነገር ለማድረግ እንደሆነ ታውቃላችሁ። ሾፌሯን ስለምታምኗት አትሸበሩም። ስለ አላህም በዚህ መልኩ ብናስብ ኖሮ፣ ወዴት እየወሰደን እንደሆነ ባለማወቃችን አንሸበርም ነበር። አላህን በመልካም መጠርጠር ለነገሮች የምንሰጠውን ምላሽ ይቀይረዋል። ባይገቡንም እንኳ፣ የአላህ ድርጊቶች እኛን ለመጉዳት የተወጠኑ ሳይሆኑ ለእኛ ይበልጥ የሚጠቅመንን ከመምረጥ እንደሆነ እርግጠኛ ስለምንሆን አሉታዊ አፀፋ አንሰጥም። ይህም 'መንገዱን ባላውቀውም፣ እንዲሁም ነገሩ ሁሉ የጠመመ ቢመስልም እንኳ፣ አላህ ላይ እጅግ ጥልቅ የሆነ አወንታዊ አስተሳሰብ እይዛለሁ' ማለት ነው።

ይህ፣ አላህ በእኔ ሕይወት ውስጥ የሚፈፅመው ነገር ሁሉ ለገዛ ራሴ ጠቀሜታ መሆኑን የማወቅ አንድምታ አለው። ይህ እጅግ አስፈላጊ ብቻ ሳይሆን የሚለውጠንም ነው። ለዚህ ጥሩ አብነት የሚሆነው ዶ/ር ነው። ዶክተር ሕይወታችሁን ለማዳን የቀዶ ጥገና ሕክምና እንደሚያስፈልጋችሁ ሲነግራችሁ፣ በቢላው ለመቀደድ ከመስማማታችሁ በፊት በሁለት ነገር እርግጠኛ መሆን ይኖርባችኋል። በዶክተሩ ዕውቀት እና በቅን ልቦናው መተማመን ይገባችኋል። ዶክተሩ፣ ከሕክምና ት/ቤት አለመመረቁን ወይም ብልሹ እና ገንዘብ ወዳድ ሰው መሆኑን ብታውቁ፣ ለቀደ ጥገና ሕክምናው በፍፁም ዝግጁ አትሆኑም። ይሁን እንጂ ዶ/ሯ እናታችሁ ብትሆንና እሷም አገር ውስጥ በዘርፉ ላይ ካሉ ሁሉ የላቀች ከሆነች በሙሉ እምነት ለመቀደድ ትዘጋጃላችሁ። ይህ ከሆነ የአላህ ዕውቀትና ርኅራኄ፣ ከዶክተርም ሆነ ከእናት የትየለሌ እጥፍ የላቀ መሆኑን መገንዘብ አለባችሁ።

ሆኖም ጥያቄው፣ "በአላህ ላይ እንተማመናለን ወይ?" ነው። ዕውቀት አለው ብላችሁ ታምናላችሁ? እርሱ ለእኛ የተሻለውን ነገር እንደሚሻልን እናምናለን? ለነዚህ ጥያቄዎች የምንሰጠው ምላሽ፣ ሕይወታችንንም ሆነ መከራ ሲደርስብን የምንሰጠውን አፀፋ ሥር ነቀል በሆነ መልኩ የሚቀይር ነው። ለአላህ ፍላጎት እና መለኮታዊ ጥበብ እጅ ሰንሰጥ፣ በችግር ውስጥ ብንሆንም እንኳን ውስጣዊ ሰላምን እንቀዳጃለን።

በተስፋ መቁረጥ ውስጥ ብንሆንም እንኳ። የሕክምና ዕውቀታችን ውስን በመሆኑና ራሳችን ላይ የቀዶ ጥገና ሕክምና መከወን ስለማንችል ራሳችንን አሳልፈን ለዶክተር እንሰጣለን። ሆኖም ከረበል ዓለሚን ጋር ሲሆን ግን፣ እርሱ የሚያውቀውን ሁሉ እንደምናውቅ ሆነን እንቀርባለን። ምፀት ሆኖ ከአላህ ይልቅ ዶ/ር ዘንድ ይበልጥ ትሑት ነን።

አላህ ከማንኛውም አካል ጋር ለንፅፅር የማይቀርብ ፍፁም ነው። ዕውቀቱ ከማንኛውም ዶክተር እጅግ በማይሰፈር መልኩ የረቀቀ፣ ርኅራኄውም ከማንኛዋም እናት ስሱነት የትየለሌ እጥፍ የሰፋ ነው።

መድኃኒት 4፦ አላህን መፍራትና በእርሱ መተማመን

በአላህ ስንመካና ተቅዋ ሲኖረን የእርሱ ጥበቃ ዋስትና ተሰጥቶናል፤ አላህ እንዲህ ይላል፦

﴿ وَمَن يَتَّقِ ٱللَّهَ يَجۡعَل لَّهُۥ مَخۡرَجٗا ۝ وَيَرۡزُقۡهُ مِنۡ حَيۡثُ لَا يَحۡتَسِبُۚ وَمَن يَتَوَكَّلۡ عَلَى ٱللَّهِ فَهُوَ حَسۡبُهُۥٓۚ إِنَّ ٱللَّهَ بَٰلِغُ أَمۡرِهِۦۚ قَدۡ جَعَلَ ٱللَّهُ لِكُلِّ شَيۡءٖ قَدۡرٗا ۝ ﴾ (الطلاق)

"አላህንም የሚፈራ ሰው ለእርሱ መውጫን ያደርግለታል። ከማያስበውም በኩል ሲሳይን ይሰጠዋል፤ በአላህም ላይ የሚጠጋ ሰው፤ እርሱ በቂው ነው፤ አላህ ፈቃዱን አድራሽ ነው፤ አላህ ለነገሩ ሁሉ የተወሰነ ጊዜን በእርግጥ አድርጓል።" 65:2-3

ተቅዋ ምንድን ነው? እንዴትስ ልናዳብረው እንችላለን?

ተቅዋ አላህን ከማስከፋት ራስን መከለል ነው። በሁሉም ነገራችን አላህ ሁሉን-ዐዋቅ እና ሁሉን ተመልካች መሆኑን ተገንዝቦ ጥንቁቅ መሆን ነው ተቅዋ። አላህ ተቅዋ ያላቸውን ሰዎች ባህሪ እንዲህ ገልጾታል፦

﴿ لَّيۡسَ ٱلۡبِرَّ أَن تُوَلُّواْ وُجُوهَكُمۡ قِبَلَ ٱلۡمَشۡرِقِ وَٱلۡمَغۡرِبِ وَلَٰكِنَّ ٱلۡبِرَّ مَنۡ ءَامَنَ بِٱللَّهِ وَٱلۡيَوۡمِ ٱلۡأٓخِرِ وَٱلۡمَلَٰٓئِكَةِ وَٱلۡكِتَٰبِ وَٱلنَّبِيِّـۧنَ وَءَاتَى ٱلۡمَالَ عَلَىٰ حُبِّهِۦ ذَوِي ٱلۡقُرۡبَىٰ وَٱلۡيَتَٰمَىٰ

وَٱلْمَسَٰكِينَ وَٱبْنَ ٱلسَّبِيلِ وَٱلسَّآئِلِينَ وَفِى ٱلرِّقَابِ وَأَقَامَ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتَى ٱلزَّكَوٰةَ وَٱلْمُوفُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا عَٰهَدُوا۟ ۖ وَٱلصَّٰبِرِينَ فِى ٱلْبَأْسَآءِ وَٱلضَّرَّآءِ وَحِينَ ٱلْبَأْسِ ۗ أُو۟لَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ صَدَقُوا۟ ۖ وَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْمُتَّقُونَ ﴾ (البقرة: ١٧٧)

"መልካም ሥራ፤ ፊቶቻችሁን ወደ ምሥራቅና ምዕራብ አትጣፋፉ ማዘር አይደለም፤ ግን መልካም ሥራ በአላህና በመጨረሻው ቀን፤ በመላእክትም፤ በመጻሕፍትም፤ በነቢያትም ያመነ ሰው፤ ገንዘብንም ከመውደዱ ጋር ለዝምድና ባለቤቶችና ለየቲሞች፤ ለምስኪኖችም፤ ለመንገደኞችም፤ ለለማኞችም፤ ለጫንቃዎችም (ማስለቀቅ) የሰጠ ሰውና ሰላትንም ደንቡን ጠብቆ የሰገደ፤ ዘካንም የሰጠ፤ ቃል ኪዳንም በገቡ ጊዜ በኪዳናቸው የሞሉ (ሰዎች ሥራ) ነው፤ በችግር፤ በበሽታና በጦር ጊዜም ታጋሾችን (እናወድሳለን)፤ እነዚህ እነዚያ እውነትን የያዙ ናቸው፤ እነዚያም ተጠንቃቂዎቹ እነርሱ ናቸው።" 2:177

በሱራህ አልበቀራህ የመጀመሪያ አንቀጾች ተጨማሪ ገለፃ ሰጥቷል፦

﴿ ذَٰلِكَ ٱلْكِتَٰبُ لَا رَيْبَ ۛ فِيهِ ۛ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ ۝ ٱلَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِٱلْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ ٱلصَّلَوٰةَ وَمِمَّا رَزَقْنَٰهُمْ يُنفِقُونَ ۝ وَٱلَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَآ أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَآ أُنزِلَ مِن قَبْلِكَ وَبِٱلْءَاخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ۝ أُو۟لَٰٓئِكَ عَلَىٰ هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ ۖ وَأُو۟لَٰٓئِكَ هُمُ ٱلْمُفْلِحُونَ ۝ ﴾ (البقرة)

"ይህ መጽሐፍ (ከአላህ ለመኾኑ) ጥርጥር የለበትም፤ ለፈራሀያን መሪ ነው። ለነዚያ በሩቁ ነገር የሚያምኑ፤ ሰላትንም ደንቡን ጠብቀው የሚሰግዱ፤ ከሰጠናቸውም ሲሳይ የሚቸሩ ለኾኑት፤ እነዚያም ወደ አንተ በተወረደው የሚያምኑ፤ በመጨረሻይቱም (ዓለም) እነርሱ የሚያረጋግጡ ለኾኑት፤ (መሪ ነው)። እነዚያ ከጌታቸው በመመራት ላይ ናቸው፤ እነዚያም እነሱ ፍላጎታቸውን ያገኙ ናቸው።" 2:2-5

ከተቅዋ ሰዎች ባሕሪያት መካከል በማይታየው ዓለም ማመን ይገኝበታል። እንዲያውም ይህ አላህን የመፍራትና በእርሱ የመተማመን መሠረት ነው። ከሚጋርዱን ጭጋጎች አሻግረን የመመልከት ከህሎት ሊኖረን ይገባል። በምሽቱ መካከል ሆነን የንጋትን ወጋገን የማየት ተሰጥዖ ማዳበር አለብን። በማዕበል ወጀብ እየተላጋን ባለንበት ወቅትም ቢሆን

እንኳ፣ የረጋውን ባሕር የምናይበት ውስጣዊ ዐይኖች ሊኖሩን ግድ ይላል። በሸንፈት ውስጥ ሆነን ድልን መመልከት መቻልም እንዲሁ።

ወጅበ ካለፈ በኋላ አይደለም። ውስጠ ሳለን።

ምክንያቱም የንጉሱ ወጋገን፣ የረጋው ባህር እና ድሉ ገይብ (የማይታዩ ምስጢራት) በመሆናቸው።

በረቂቅ እውነታ ማመን፣ አንድ አማኝ በዚህ ዓለም ሕይወቱ የሚያገኘው ስኬት መሠረት ነው። አላህም እንዲህ ይላል: "እነዚያም እነሱ ፍላጎታቸውን ያገኙ ናቸው።" 2:5

'ተወኩል' ማለት፣ ደግሞ አላህ ያድነኛል ብላችሁ በእርሱ ላይ ሙሉ መመካትን ማሳደራችሁ ነው። አላህ ቁርአን ውስጥ በምድር ላይ እጅግ ታላቁ ፈላጭ ቆራጭ መሪ በነበረው ፈርዖን ማስፈራራት ስለደረሰበት አንድ ግለሰብ ገድል ይነግረናል። ይህ ግለሰብ፣ በመከራው ውስጥ ሳለ በአላህ ላይ ሙሉ በሙሉ መመካትን በማሳደሩ አላህ ታድጎታል። ይህ ሰው እንዲህ ብሎ እንደነበር አላህ ይነግረናል:-

﴿ فَسَتَذۡكُرُونَ مَآ أَقُولُ لَكُمۡۚ وَأُفَوِّضُ أَمۡرِيٓ إِلَى ٱللَّهِۚ إِنَّ ٱللَّهَ بَصِيرُۢ بِٱلۡعِبَادِ ٤٤ فَوَقَىٰهُ ٱللَّهُ سَيِّـَٔاتِ مَا مَكَرُواْ وَحَاقَ بِـَٔالِ فِرۡعَوۡنَ سُوٓءُ ٱلۡعَذَابِ ٤٥ ﴾ (غافر)

"ወደ ፊትም: ለናንተ የምላችሁን ምክር: (ትጣቱን በምታዩ ጊዜ) ታስታውሳላችሁ: ነገሬንም ሁሉ ወደ አላህ አስጠጋለሁ: አላህ ባሮቹን ተመልካች ነውና። ከመከሩዋቸውም መጥፎዎች አላህ ጠበቀው: በፈርዖን ቤተሰቦችም ላይ ክፉ ቅጣት ሰፈረባቸው።" 40:44-45

ይህ ሰው ጉዳዮቹን ሁሉ ለአላህ በመስጠቱ ሁነኛ ተገን አግኝቷል። በአንባሩ እኛ፣ ፈታኝ ሁኔታዎች ሲገጥሙን በቁጥጥራችን ሥር ልናደርጋቸው በከንቱ እንለፋለን። በራሳችንም ሆነ በሌሎች ላይ የደረሱ ችግሮችን፣ ኃላፊነት ከመውሰድና የሕይወትን ጀልባ በገዛ ራስ ለመቅዘፍ ከመሞከር የከፋ አደጋ አይታየኝም። እንዴት ያለ አፍራሽ (አውዳሚ) ሸክም መሰላችሁ። አስፈሪ ውጥን ነው። ከእኛ ድክመቶችና ውስንነቶች ጋር እስኪ አስቡት። ከነሕፀፆቻችንና ገንባሌዎቻችን። የወደፊት ከስተቶችን ወይም

ከዕይታችን ባሻገር ወይም ከግንዛቤያችን፣ ከተሰወሩ እውነታዎች አንፃር ፍፁም እውር ከመሆናችን ጋር።

አላህ እንዲህ ማለቱ የሚያስፈራቸው ሰዎች አሉ፦

﴿ وَٱللَّهُ غَالِبٌ عَلَىٰٓ أَمۡرِهِۦ وَلَٰكِنَّ أَكۡثَرَ ٱلنَّاسِ لَا يَعۡلَمُونَ ﴾ (يوسف: ٢١)

"አላህም በነገሩ ላይ አሸናፊ ነው፤ ግን አብዛኛዎቹ ሰዎች አያውቁም።" 12:21

በእኔ አተያይ ግን እነዚህ እጅግ አጽናኝ ቃላት ናቸው። ይህ ማለት እኮ "ሁሉ ነገር በኔ ጫንቃ" ላይ አይደለም ማለት ነው። እኔ ኃላፊነት የለብኝም ማለት ነው። ነገሮች በአንዳች መልክ እንዲከሰቱ የማድረግ ግዴታ የለብኝም ማለት እኮ ነው። የዓለምን ጭንቀት ከጫንቃዬ ላይ ማውረድ እችላለሁ ማለትም ነው። የወደፊቱን በሚመለከት ያሉብኝን ስጋቶች ከትከሻዬ የማራገፍ መብት ሰጥቶኛል። ነገሮች በአንዳች መንገድ "አይሳኩ ይሆን?" የሚለውን ፍርሃቴን ጭምር። ይህ ማለት የራሴ አለቃ አይደለሁም ማለት ነው። ውጤቶችን እኔ አልወስንም። ስለሆነም እጅ መስጠት አለብኝ።

እጅ በመስጠቴም ብቻ ነው ሰላምን የማገኝ። የምድነውም ጭምር።

መድኃኒት 5፦ በመከራ ጊዜ መለዘብ

ብዙውን ጊዜ ጠንካራ ለመሆን ሻከር ማለት የግድ ይመስለናል። ሌሎች ሰዎች አስቸጋሪ ሁኔታዎች ሲገጥሟቸው ጠንከር እንዲሉ እንመክራለን።

ይሁን እንጂ ረሱል (ሰ.ዐ.ወ) ጥንካሬን በተለየ መለክ በይነውታል፦

> "የአማኝ ባህሪ እንደ ለጋ እና እርጥብ ዛፍ ነው፤ ንፋስ በየትኛውም አቅጣጫ ቢነፍስ ያስጎነብሰዋል፤ ሆኖም ንፋሱ እንደሰከነ ተመልሶ ይቆማል። አማኝ በብዙ መከራዎችም ይፈተናል፤ (ሆኖም አላህ መከራውን እስኪያነሳለት በትዕግሥት ይጠብቃል)። አመፀኛ ሰው ደግሞ አላህ በሻ ጊዜ እስኪቀጨው ድረስ ግትር ብሎ እንደሚቆም የጥድ ዛፍ ነው።" (ሰሒሕ አል ቡኻሪ 5644)

ይህን ሐዲሥ አስተውላችሁ ስታጤኑ አስደናቂ እውነት ይገለፅላችኋል፦ ጥንካሬ የሚመጣው ከውስጣዊ ልዝብነትና ገራምነት እንጂ ከግትርነት አይደለም። "ለጋው ዛፍ" ምን እንደሚሆን አስተውሉ፦ ንፋሱ ያጎብጠዋል፤ ግና አይሰብረውም። ይልቁንም የሚሰበረው ግትሩን የጥድ ዛፍ ነው። በመከራ ወቅት ግትር ስንሆን ራሳችንን ለጉዳትና ለመቀጨት እያመቻቸን ነው። ልክ እፍጋትን ለበርካታ ዓመታት ችሎ ቆይቶ በስተመጨረሻ እንደሚፈነዳ እሳተጎመራ መሆን ነው።

አላህ በቁርአን እንዲህ ብሏል፦

﴿ وَلَا تَهِنُوا۟ وَلَا تَحْزَنُوا۟ وَأَنتُمُ ٱلْأَعْلَوْنَ إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ ﴾ (ال عمران: ١٣٩)

"እናንተም የበላዮች ስትኾኑ፤ምእመናን እንደኾናችሁ አትሰነፉ፤አትዘኑምም።" 3139

በኣለ ዒምራን ውስጥ የሚገኘው ይህ አንቀጽ፣ ነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) እና ባልደረቦቻቸው (ረ.ዐ) ከገጠሟቸው እጅግ አስቸጋሪ ወቅቶች በአንዱ ላይ የወረደ ነበር። አንቀጹ የተወረደው፣ በርካታ አማኞች ሕይወታቸውን ባጡበትና ነቢዩ (ሰ.ዐ.ወ) ራሳቸውም በቆሰሉበት የኡሑድ ጦርነት ወቅት ነበር።

በአንቀጹ የተጠቀሰው ቃል «ሑዝን» የሚል መሆኑም የራሱ ፋይዳ አለው። ቃሉ ብዙውን ጊዜ "ሐዘን" የሚል ፍቺ ይሰጠዋል። እዚህ ላይ አላህ "ሐዘን አይግባችሁ" ብቻ አላለም። አንቀጹ የሚለው "ሐዘን አይኑራችሁ" ነው። «ሑዝን» የሚለው ቃል «ሐዘን» ከሚል ሥርወቃል የወጣ ሲሆን ሥርወ ቃሉ የግትርነትና ኃይለኝነትን አላባውያንን ይዟል።

ችግር ወይም ፈተና ሲገጥመን ዝግጁ የሆነው አፀፋችን ጠንከር፣ ደደር ማለት ሊሆን ይችላል። መንገድ የሳትን ሊመስለንና "ትክለኛው መንገድ" ምን እንደሆነም ይጠፋን ይሆናል። ችግሮቻችን፣ ትክክለኛ መልሶቻቸውን እንደማናውቃቸው ፈተናዎች ሊመስሉ ይችላሉ። ያን ጊዜ ወጀቡን፣ ውስጣችንን በማጠንከር እና በራሳችን በመተማመን ለማለፍ እንጥራለን። ሆኖም "ትክክለኛው ምላሽ" የዚህ ተቃራኒ ነው። አላህ ወደ እርሱ በመመለስ፣ በእርሱ በመመካት እና በመተማመን ለዘብ እንድንል ይሻል። ይህ ነው "ትክክለኛው አፀፋ።"

ወጀቡን ለመቋቋም ሁለት ዓይነት መንገዶች አሉ። አንድም "ዕጣ ፈንታን በመራገም" መፋለም። ወይም መሸነፍ እና ከለላ መፈለግ። ኤፍ. ስኮት ፊትዝገርራልድ እንዲህ

ጽፈዋል፦ "በነገሮች አካሔድ ሳቢያ እንዳበደ ውሻ ትከለፈለፉ ይሆናል። ልትሳደቡና ዕጣፈንታንም ልትራገሙ ትችላላችሁ። ሆኖም በስተመጨረሻ እጅ መስጠት ግድ ይላችኋል።"

ብዙውን ጊዜ አላህ እጅግ በጣም ርኅሩኅ መሆኑን እዘነጋለን። አላህ ‹አል-ቀሃር›ም (አሸናፊውም) ነው። ብዙውን ጊዜም የአላህ ውሳኔዎች በመጋፈጣችን ምክንያት ራሳችንን እንጎዳለን። አላህ ኃይሉን (ቀህሩን) ሲያሳየን አፀፋችን መሆን ያለበት እጅ መስጠትና መቀበል ነው። መጋፈጥ አያዋጣም። በእርግጥ ተግባራዊ እርምጃ የምንወስድበትና የእኛን ሚና የምንወጣበት ጊዜ ይኖራል። ሆኖም፣ ያን ሁኔታ ለመለወጥ ማድረግ የምንችለው ነገር ከሌለ ያን ጊዜ ዒባዳችን በፀጋ መቀበል ነው። ይህ ነው የሰብር ትርጉሙ። ይህ ሕመም ቢኖረውም እንኳን በአላህ ውሳኔ ላይ ማጉረምረም ተገቢ አይደለም። ይሁን እንጂ፣ ለአላህ ቅርብ የበነሩት ደጋግ ባሮቹ በትካዜያቸው ወቅት ስሞታቸውን ለራሱ ለአላህ አቅርበዋል። አላህ አንዲያግዛቸውና እንዲፈውሳቸው ወደ አላህ ዞሩ። "ይህ ለምን በኔ ላይ ደረሰ?" "ይህ ፍትሓዊ አይደለም!" "አላህ፣ እንዴት እኔ ላይ ይህን ታደርጋለህ?!" እያሉ በአላህ ላይ ስሞታ ከማቅረብና የእርሱን ውሳኔ ከመቃወም ጋር እጅግ መሠረታዊ ልዩነት አለው።

በአላህ ላይ ማጉረምረም ወጀቡ ላይ እንደመጮኽ፣ እንዲሁም ንፋሱን እና ዝናቡን እንደ መርገም ያለ ቂልነት ነው። ይህን ማድረግ አየሩን ላይቀይረው ወይም ወጀቡን ላይቀንሰው ነገር። ወጀቡን አያሸንፈውም፤ ይልቁንም ወጀቡ እኛን ድል እንዲነሳን ቢያደርግ እንጂ። የወጀቡን ሕልውና መካድም ወጀቡ እንዲወገድ አያደርግም። ለመዳን የሚመረጠው ብቸኛ መንገድ፤ የወጀቡን ህላዌ መቀበልና ጥላ ከለላ መፈለግ ብቻ ነው።

መድኃኒት 6፡ ዱዓእ

እኛን ከወጀቡ መታደግ የሚችል ብቸኛው ከለላችን አላህ ነው። ስብርብር ብሎ ወደ አላህ መመለስ ብቸኛው የፈውስ መንገድ ነው። ዱዓእ ስታደርጉ፣ ከአላህ ጋር ለመጀመሪያ ጊዜ እንደተገናኛችሁ አትሁኑ። ስብርብር ብላችሁ፣ እና በጉልበታችሁ ተንበርከካችሁ ስትማፀኑት፤ ከዚህ በፊትም ያዳናችሁ እርሱ እንደነበር አስታውሱ። ከዚህ

በፊትም ተስፋ ቆርጣችሁ አግኝቶ የታደጋችሁ እርሱ ነበር። ተሰብራችሁ አግኝቶ ጠግኖ የመለሳችሁ እርሱው ነው። አጥታችሁ አግኝቷችሁ በፀጋ አንበሽብሾ መልሷችኋል። ተሸብራችሁ አግኝቶ አረጋግቷችኋል። ባዷችሁን አግኝቶ በክብረት ሸኝቷችኋል። መንገድ ስትስቱ አቅጣጫ ያስያዛችሁ እርሱ ነው። ደክማችሁ አግኝቶ ያበረታችሁም እርሱው ነው።

ፈተና ሲገጥማቸው፣ ወደ አላህ ከመመለስ ይልቅ በራሳቸው ለመወጣት የሚሞክሩ ሰዎች ቁጥር ቀላል አይደለም። በዚህ ምክንያት አላህ በፈተናቸው ቁጥር ለብቻቸው ይሰቃያሉ። ሸክሙን ለብቻቸው ይጫኑታል። አላህን "እንዲያጠነክራቸው" ወይም "ሰብር" እንዲሰጣቸው እንጂ መከራውን እንዲያነሳላቸው አይጠይቁም። በራሳቸው "ጥንካሬ" እና "ከሀሎት" ላይ ብቻ እምነት ያሳድራሉ። "ይሄ አለኝ" ሲሉ ያስባሉ። "ብርቱ ነኝ" "እወጣዋለሁም" ይሰኛሉ።

ይህ ግን ስሁት ምላሽ ነው።

ወደ አላህ ተመልሰን ረድዔቱን በመጠየቃችን ብቻ ወጀቡ የመጣበትን ምክንያት አሟልተናል። አንዳንዴ ፈተናው የሚመጣበት ምክንያት፣ አላህን ወደ መለማመን ሊገፋን ነው። የወጀቡ መምጣት ዓላማ፣ ወደ መጠለያ ፍለጋ ሊያሯሩጠን ነው። ወደ አላህ መጠለያ። በፍፁም ድህነት እና መተናነስ ወደ አርሱ እንዞር ዘንድ። ‹ተደሩዕ› መሸቆጥቆጥ (ማርገድ) ይህ ነው።

﴿ وَمَآ أَرۡسَلۡنَا فِي قَرۡيَةٖ مِّن نَّبِيٍّ إِلَّآ أَخَذۡنَآ أَهۡلَهَا بِٱلۡبَأۡسَآءِ وَٱلضَّرَّآءِ لَعَلَّهُمۡ يَضَّرَّعُونَ ﴾

"በከተማ አንድንም ነቢይ አልላክንም፡ ሰዎችዋን ይዋደቁ [ይተናነሱ] ዘንድ በድህነትና በጉዳት የያዝናቸው ብንኾን እንጂ።" 7:94

ብዙዎቻችን "ደህንነት" በሚሰማን ጊዜ፣ በራሳችን የምሉዕነት ስሜት እንኮፈሳለን። አላህ "እንደሚያስፈልገን" መዘንጋት እንጀምራለን። "በግለ ፍፅምና" ቅዠት የሰከርን ትዕቢተኞች እንሆናለን። በዚህ ምክንያት አላህ ከቸርነቱ በመነጨ ፀጋ በወጀቦች አሳልፎ ወደ እርሱ ይጎትተናል። ምክንያቱም፣ በየብስ ላይ ተረጋግተን ሳለ የምናደርገው ዱዓእ፣ ውቅያኖስ ውስጥ ወጀብ ሲያላጋን እንደምናደርገው ዓይነት አይደለም።